

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.018/2025/4.

A felperes:

Magyar Állam

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Bohács Zsolt ügyvéd ((ügyvéd 1. címe))

Az alperes:

(alperes neve) (lakcím)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Szigeti Balázs ügyvéd ((ügyvéd 2. címe))

A per tárgya:

végrendelet érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 20.P.20.177/2023/31.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

alperes, 20.P.20.177/2023/32.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését megváltoztatja és a felperes által fizetendő perköltség összegét 2.532.413 (kettőmillió-ötszázharminckettőezer-négyszáztizenhárom) Ft-ra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 160.903 (százhatvanezer-kilencszázhárom) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] Az alperes élettársa (örökhagyó neve) (a továbbiakban: örökhagyó) (település 1. neve)en, 2022. január 1. napján írásbeli magánvégrendelet hátrahagyásával hunyt el. Az örökhagyó a (település 2. neve)on, 2021. december 22. napján kelt magánvégrendeletben egyedüli örököséként az alperest nevezte meg.

[2] Az örökhagyó édesanyja írásban nyilatkozott arról, hogy a végrendeletet érvényesnek fogadja el, lemond a végrendelet megtámadásának jogáról, kötelesrész iránti igényét nem érvényesíti.

[3] Az örökhagyó édesanyja 2023. januárjában elhunyt. Halálát követően 2023. november 30. napján elhalálozott az örökhagyó édesanyjának férfi testvére, akinek élő gyermeke, az örökhagyó unokatestvére, (unokatestvér neve).

[4] (X) közjegyző azt (....)2022/23. számú végzésében az örökhagyó hagyatékát teljes hatállyal végintézkedésen alapuló öröklés jogcímén 1/1 arányban az alperesnek adta át, figyelemmel az örökhagyó édesanyjának a fentiekben írt nyilatkozatára.

A kereset és az ellenkérelem

[5] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az örökhagyó 2021. december 22. napján kelt magánvégrendelete érvénytelen. Kérte, hogy a bíróság az örökhagyó hagyatékát 1/1 arányban törvényes öröklés jogcímén a felperesnek adja át, és marasztalja az alperest a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM r.) 3. § (2) bekezdés a) pont és 4/A. §-a alapján felszámított ügyvédi költségből álló perköltségében. Jogállítása szerint a végrendelet a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 7:17. § (1) bekezdés a) pontjában írt alaki követelményeket sérti. A végrendelet megtámadására a Ptk. 7:37. § (2) bekezdése alapján mint a Ptk. 7:74. § (1) bekezdése szerinti szükségképpen örökös jogosult. Érvelése szerint az örökhagyó édesanyja nyilatkozatában az örökséget visszautasította, ezért az öröklésből kiesett. A visszautasítás jogkövetkezménye, hogy ipso iure a többi örökös válik jogosulttá. Állította, e perben az örökhagyó édesanyja testvére, illetve annak gyermeke örökösi minőségét vizsgálni nem lehet, nevezett e perben félként nem vett részt.

[6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását, és a felperes IM r. 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján meghatározott ügyvédi munkadíjból álló perköltségének megfizetésére kötelezését kérte azzal, hogy jogi képviselője nem köteles általános forgalmi adó fizetésére.

[7] Elsődleges védekezése szerint a felperes nem jogosult a végrendelet megtámadására, mert az örökhagyónak jelenleg is él rokona. Az örökhagyó édesanyja nem az örökségről, hanem a kötelesrész iránti igényéről, illetve a végrendelet megtámadása iránti jogáról mondott le. Ezért a törvényes öröklésből nem esett ki. Nyilatkozatának az örökség visszautasításaként történő értékelése esetére igazolta, hogy az örökhagyónak voltak élő törvényes örökösei, akik az örökhagyó édesanyjának helyébe léptek a Ptk. törvényes öröklésre vonatkozó rendelkezései szerint. Levezetése szerint a Ptk. rendelkezése alapján az örökhagyó unokatestvére örökölné. Miután pedig van törvényes örökös, a felperes nem örökölné, ezért a Ptk. 7:37. § (2) bekezdésében írt feltételek nem állnak fenn.

[8] Másodlagos védekezése szerint az örökhagyó alakilag érvényes végrendeletet tett.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.000.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy 1.500.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

[10] Határozatának részletesen kifejtett indokai szerint megalapozottnak találta az alperes elsődleges védekezését. Hangsúlyozta, az örökhagyó édesanyjának nyilatkozata a végrendelet megtámadási jogáról és a kötelesrész iránti igény érvényesítéséről való lemondást tartalmazza. Az alperes a perben bizonyította, hogy az örökhagyónak van más élő örököse, így a felperes mint szükségképpen örökös öröklése nem jöhet szóba. A felperes érvelésével ellentétben a felperes keresetösségi jogát érintő jogkérdés nem bírálható el annak megállapítása nélkül, hogy az örökhagyónak élnek-e további, végrendelet hiányában, a törvényes öröklés rendje szerint örökösnek minősülő rokonai.

[11] Ezért a keresetet a felperes keresetösségi jogának hiányában utasította el.

[12] A 77.747.113 forint perértékhez képest eltúlzottnak ítélte az IM r. 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján megállapítható ügyvédi munkadíj összegét, ezért azt a (6) bekezdés alapján 1.000.000 forintra mérsékelte. A mérséklés indokaként rámutatott, a perben a bíróság összesen három tárgyalást tartott, lényegében jogkérdésben döntött, okirati bizonyításon kívül további bizonyítási eljárás lefolytatására nem került sor. A mérsékelt összegben megállapított perköltség összege egyaránt fedezi az iratok alapján megállapítható iratbeszerzési költségeket és az ügyvédi munkadíjat.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[13] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes által fizetendő perköltség összegének 2.532.413 forintra történő felemelését kérte, perköltségként az IM r. 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján meghatározott 76.620 forint ügyvédi munkadíjat, és a megfizetett 122.593 forint fellebbezési illetéket igényelve.

[14] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság indokolatlanul mérsékelte az IM r. alapján felszámítható ügyvédi munkadíjból álló perköltség összegét. Előadta, hogy a (település 2. neve)i lakóhelyű, 74 éves, idős korára és betegségére tekintettel nehezen, illetve csak segítséggel mozogni tudó alperessel való telefonos kapcsolattartás nehézségbe ütközött, abból félreértések adódtak, ezért képviselőjének minden konzultáció alkalmával a lakóhelyén kellett felkeresnie. Ez alkalmanként a munkanap nagy részét felemésztette, illetve a munkaidőn túl hétvégén is sor került ilyen konzultációkra. A (jogi képviselő székhelye)-(település 2. neve) közötti 120 km távolság miatt csak az utazás időtartama alkalmanként 2-3 óra volt. A személyes konzultációt indokolta az is, hogy az alperesnek nem volt számítógépe, a látása is megromlott, ezért minden bírósági iratot, felperesi illetve saját beadványt a képviselőnek kellett elvinnie és ismertetnie, elmagyarázni azok tartalmát. A konzultációk számát növelte a német törvényes örökösök felkutatása, ezt ugyanis az alperes nem tudta egyedül elvégezni, csak jogi képviselője közreműködésével. Az örökhagyó német rokonságával való konzultáció, illetve a törvényes örökösök létét igazoló német hatósági igazolások, anyakönyvi kivonatok beszerzéséhez szükséges a német hatóságokkal folytatott telefonos konzultáció, elektronikus levelezés, az iratok beszerzése ugyancsak német nyelven zajlott. Így mindösszesen 13 konzultációra volt szükség az elsőfokú eljárás befejezéséig, alkalmanként az utazással együtt egy 4-6 órát, összesen 52-78 órát tett ki és körülbelül 1500 km megtételét jelentette, amely szintén lényeges anyagi költséggel járt.

[15] A német hatóságoktól beszerzendő iratok megküldésének jogalapját ezen hatóságok felé igazolni kellett, ami a jogi képviselőnek hosszabb idejű jogszabálykutatást igényelt az európai uniós jogi szabályozásban.

[16] A kifejtett tevékenység elengedhetetlen volt ahhoz, hogy a jogi képviselő megfelelő gondossággal és szakértelemmel tudja előterjeszteni a perfelvételi iratokat. E bizonyítékok beszerzésére az elsőfokú bíróság hívta fel, amely a felperes nyilatkozatára vezethető vissza. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság azért tudott három tárgyalás alatt és lényegében jogkérdésben dönteni, mert a jogi képviselő mindent megtett annak érdekében, hogy a per mihamarabb lezárulhasson, elkerülve a hosszas perlekedést és csökkentve a peres felek és a bíróság terheit.

[17] Az iratok beszerzésének költsége és ezek hiteles fordításának a díja is az alperest terhelte, ami kb. 100.000 forintot tett ki.

[18] Hivatkozott arra, a munkadíj pertárgyértékhez viszonyított meghatározásánál a jogalkotó szándéka arra kellett irányuljon, hogy a magasabb pertárgyértékhez igazodjon az ügyvédi munkadíj is, ugyanis nagyobb pertárgyérték esetén nagyobb az ügyvédi felelősség is. Álláspontjának alátámasztására hivatkozott a Kúria Pfv.II.20.887/2023/6. számú ítéletére. Utalt arra, az elsőfokú bíróság a munkadíj mérséklését indokolni köteles. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének csak részben tett eleget, kizárólag formális, sommás megállapításokat tett, részletes vizsgálatot nem végzett. A Kúria hivatkozott határozatában rögzített körülmények vizsgálata az elsőfokú bíróság részéről nem történt meg. Megjegyezte, amennyiben a jelen esetben a jogi képviseletre óradíj alapú megállapodás született volna, úgy a kúriai ítéletben rögzített nem eltúlzott mértékű 30.000 forint/óra munkadíjjal számolva több lenne a munkadíj mint a kérelmezett összeg.

[19] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, az IM r. 3. § (6) bekezdése alapján az ügyvédi munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti akkor, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A Kúria alperes fellebbezésében hivatkozott döntése szerint is lehetősége van a bíróságnak a kikötött ügyvédi munkadíj mérséklésére, ha a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység és a munkadíj között aránytalanság áll fenn. A határozat szerint az aránytalanság vizsgálata az ügyvéd ténylegesen elvégzett tevékenységének és az ügyvédi munkadíjnak az egybevetése. Az alperes az eljárás során ellenkérelmével együtt négy beadványt terjesztett elő, az ellenkérelmet követően írásbeli beadványai többségében új érdemi védekezést nem tartalmaztak, az alperes az ellenkérelmében előadott nyilatkozatait tartotta fenn. Felhívta a figyelmet arra, hogy az új Pp. szerinti kettéosztott peres eljárásnak érdemben csak az egyik fele folyt le, a perfelvételi szak, a peres eljárás lényegét adó, a bizonyítást magában foglaló érdemi tárgyalási szak pár percig tartott. Ezen érdemi tárgyalási szakban az alperes részéről érdemi jogi tevékenység kifejtésére nem került sor. A bíróság semmilyen bizonyítást nem folytatott le. Érdemi jognyilatkozatok megtételére sem került sor. Az érdemi tárgyaláson való megjelenés kivételével tehát az alperes részéről ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységre az érdemi tárgyalási szakban nem került sor. Mindezek alapján feltűnően aránytalan az alperes fellebbezésében igényelt ügyvédi munkadíj. Kérte az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását, amelyet a 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja és (4) bekezdése alapján 97.308 forintban számított fel azzal, hogy azt az 5. § (1) bekezdése alapján növeli az általános forgalmi adó összege.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[20] A fellebbezés alaptalan.

[21] A peres eljárásban a perköltség fogalmát a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) definiálja (Pp. 80. §). A fél a perköltsége megtérítését annak

felszámításával kérheti [Pp. 81. § (1) bekezdés], a bíróság pedig a felszámított perköltségre – hivatalból – az eljárást befejező határozatban dönt [Pp. 82.§ (1) bekezdés].

[22] Ennek során a bíróság meghatározza a perköltség összegét és a megtérítésre köteles személyt annak megfizetésére kötelezi [Pp. 82. § (2) bekezdés]. A megtérítésre köteles személy a peresztes fél [Pp. 83. § (1) bekezdés].

[23] A felszámított perköltség összegének mértékére – a meghatározásra kógens előírását meghaladóan – a Pp. rendelkezést nem tartalmaz, arra az IM r. alkalmazandó. Ha a fél az ügyvédi munkadíjat az IM r. 3. §-a szerint számítja fel, a bíróság a (6) bekezdés alapján azt kivételes esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A bíróság részére a jogszabály az ügyvédi költség mérséklésének indokolási kötelezettségét írja elő.

[24] Az aránytalanság vizsgálata az ügyvéd ténylegesen elvégzett tevékenységének és az ügyvédi munkadíjnak az egybevetése. A vizsgálat objektív szempontja, hogy az ügyvéd tényleges perbeli tevékenysége megfelelt-e az általa vállalt kötelezettségnek: a tárgyalásokon részt vett, a perfelvitelhez szükséges periratokat elkészítette, a határidőket betartotta, az ügyfele képviselőt az eljárási jognak megfelelően ellátta. Ezt a tárgyalási jegyzőkönyvek, a beadványok, azaz konkrét periratok bizonyítják.

[25] A Kúria fellebbezésben hivatkozott precedensképes Pfv.II.20.887/2023/6. számú ítéletében utalt arra, a bíróság a jogvitát eldöntő ítéletében foglal állást az érvényesített jogról, és a pereszteség-pernyerteség körében rendelkezik a perköltségről. A tényleges tevékenység arányossága szempontjából nem vizsgálható, hogy az ügyvéd beadványai milyen terjedelműek és nem értékelhető a munka tartalmi minősége. Az aránytalansági vizsgálatnál számtalan, az adott ügyben felmerülő körülmény is értékelhető (például bírósági eljárás időtartama, az ügyvédnek az ügyfele érdekében végzett, a perrel összefüggő egyéb tevékenysége). Az ügyvéd tevékenysége a peres képviselő ellátása körében a konkrét eljárásjogi cselekményeken kívül magában foglalja a per hatékony és időszerű befejezése, a perkoncentráció elve (Pp. 3. §), az eljárástámogatási kötelezettség (Pp. 4. §) megfelelése érdekében végzett, a bírósági eljárással szorosan összefüggő tevékenységet is.

[26] Az ügyvédi költség része az ügyfélkapcsolati időtartam, így a periratok elkészítéséhez kapcsolódó időtartam vizsgálatán túlmenően figyelembe kell venni a féllel való kommunikációt is, hiszen gyakran az ügyvéd lényegesen több időt fordít a perirat előkészítésére és a féllel való kommunikációra, mint magának a konkrét periratnak a megírására.

[27] A jelen eljárásban az alperesi képviselő tevékenysége a fentiekben támasztott követelményeknek megfelelt, azon túl, hogy a tárgyalásokon részt vett, periratait határidőben benyújtotta, az ellenérdekű fél perirataira adekvátan reagált, perfelvételi iratai – a felperes előadásával szemben – nem kizárólag a korábbi nyilatkozatok fenntartását rögzítik. Tény, hogy jogkérdésben döntött az elsőfokú bíróság, amikor megállapította, hogy a felperes nem rendelkezik keresetjogi joggal a végrendelet megtámadására. A jogkérdés elbírálásához szükséges bizonyítékokat az alperes benyújtotta. A csatolt okiratokból megállapítható, annak bizonyításához, hogy az örökhagyónak van élő öröklésre jogosult rokona, több (külföldi ország neve) hatóság megkeresése volt szükséges. Lényeges, hogy a felperes fellebbezésében nem vonta kétségbe az alperesi képviselő ezzel összefüggésben kifejtett fellebbezésben előadottak szerinti tevékenységét, mint ahogyan az ügyféllel való kapcsolattartásra vonatkozó előadást sem, ezért azt nem vitatottnak kell tekinteni. A fellebbezési érveléssel szemben az arányosság vizsgálatánál annak nincs jelentősége, hogy a felszámított ügyvédi munkadíjat megalapozó tevékenység kifejtésére túlnyomórészt, vagy akár kizárólagosan a perfelvételi szakban került sor. Mindez pedig igazolja, hogy az alperesi képviselő tárgyaláson kívül végzett nyilvánvalóan jelentős időráfordítással járó tevékenységét, amelyet az elsőfokú

bíróság nem értékelt. Ennek figyelembevételével az ítéltábla álláspontja szerint az IM r. 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján számított ügyvédi munkadíj nem tekinthető aránytalannak, ezért az ítéltábla a felperes által fizetendő perköltség összegét ennek megfelelően felemelte.

[28] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – nem fellebbezett rendelkezésének érintése nélkül – Pp. 389. §-a szerint alkalmazandó Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

[29] Az alperes a másodfokú eljárásban pernyertes lett, ezért a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján az ítéltábla a felperest kötelezte az alperes perköltségének a megfizetésére. Az alperes az IM r. alapján megtéríteni kért ügyvédi munkadíj összegét azonban tévesen határozta meg, figyelmen kívül hagyta, hogy az IM r. 3. § (5) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban a (2) bekezdés b) pont szerinti munkadíj 50 %-a, azaz a jelen esetben 38.310 forint állapítható meg. Az alperes megalapozottan számította fel a megfizetett fellebbezési eljárási illeték összegét, mint perköltséget, így összesen 160.903 forint másodfokú perköltségre tarthat igény.

[30] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2025. május 23.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró